

Latvijas Mediju
ētikas padome

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 4/2026**

Rīgā, 2026. gada 4. martā

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2026. gada 18. februāra sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Guntars Līcis, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins, Toms Ostrovskis

konstatē:

[1] Biedrības valde 2026. gada 7. janvārī saņēma Biedrības biedra – laikraksta "Rēzeknes Panorāma" latviešu valodas pielikuma redakcijas pārstāvju (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs") iesniegumu (turpmāk tekstā – "Sūdzība") par Latvijas Sabiedriskā medija (turpmāk tekstā – "Medijs") radio kanāla Latvijas Radio 1 raidījuma "Krustpunktā" pārraidīto 2025. gada 25. novembra epizodi "Cik vajadzīgs ir Mediju atbalsta fonds?" (turpmāk tekstā – "Raidījums").

[2] Sūdzības iesniedzējs informē, ka Raidījumā diskusijas laikā raidījuma dalībniece, Biedrības cita biedra – Reģionālo mediju asociācijas pārstāve Ivonna Plaude (turpmāk tekstā – "Biedra pārstāve") pauda šādu apgalvojumu "Bija tāda 'Rēzeknes Panorāma', kas krieviski raidīja... bet tagad latviski pārejot, tu ieraugi, ka tas patiesībā ir domes pielikums latviski. Patiesībā tur vispār nav žurnālistiskā satura." Sūdzības iesniedzējs skaidro, ka izteikums pausts bez faktu pamatojuma, bez konkrētu piemēru minēšanas un bez iepriekšējas vēršanās Sūdzības iesniedzēja redakcijā pēc komentāra.

[3] Sūdzības iesniedzējs skaidro, ka laikraksta "Rēzeknes Panorāma" latviešu valodas pielikums tiek veidots bez jebkādas tiešas vai netiešas ietekmes no Rēzeknes pašvaldības; netiek finansēts, veidots vai rediģēts sadarbībā ar politiskajām partijām vai politiskajiem spēkiem; tiek veidots, ievērojot žurnālistikas ētikas principus, tostarp objektivitāti, faktu pārbaudi un sabiedrības interešu prioritāti; aptver plašu tematiku - kultūru, sabiedrību, izglītību, aktualitātes, Latgales reģiona kopienu stāstus, īpašu uzmanību pievēršot pierobežas reģiona iedzīvotāju, tostarp krievvalodīgās auditorijas, integrācijai Latvijas informatīvajā telpā. Šie aspekti esot dokumentēti redakcionālajos satura plānos, publikāciju arhīvā un SIF Mediju atbalsta fonda projekta atskaitē. Apgalvojums, ka latviskajā pielikumā "vispār nav žurnālistiskā satura", neatbilst faktiskajai situācijai un ir vērtējams kā nepamatots, vispārināts un reputāciju graujošs. "Rēzeknes Panorāma", kas ir Latvijas mediju ētikas padomes biedrs kopš 2025. gada 24. janvāra, savā darbībā konsekventi ievērojot Latvijas Mediju ētikas padomes apstiprinātos profesionālās ētikas principus, kā arī uzskata par būtisku, lai publiskajā telpā izteiktie vērtējumi par citiem medijiem tiktu balstīti pārbaudāmos faktos, korektā formā un ar cieņu pret nozares pašregulācijas institūcijām.

Sūdzības iesniedzējs skaidro, ka reģionālā medija pienākums ir atspoguļot jautājumus, kas tieši ietekmē iedzīvotāju ikdienu - veselības aprūpi, izglītību, sociālo aizsardzību, infrastruktūru, kultūras un sabiedriskos procesus. Liela daļa šo jautājumu atrodas pašvaldību kompetencē, tādēļ informācija par pašvaldības darbu ir sabiedrības tiesības zināt, nevis politiskas atkarības pazīme. Turklāt, SIF projekta apstiprinātajā saturā arī ir paredzēta rubrika "Pašvaldības ziņas", kas paredz sabiedrības informēšanu par notikumiem un aktualitātēm pašvaldībā/ās. Redakcija konsekventi nodalot informatīvu atspoguļojumu no politiskām interesēm un uzskata sevi par sabiedrības uzraugu, nevis pašvaldības komunikācijas kanālu. Latviešu valodas pielikums esot pirmais solis ilgtermiņa redakcionālajam attīstības projektam, kura mērķis ir pakāpeniska pāreja no laikraksta krievu valodā uz pilnvērtīgu laikrakstu latviešu valodā. Projekts pilnībā atbilst Mediju atbalsta fonda mērķim - atbalstīt sabiedriski nozīmīgas, nekomerciālas žurnālistikas radīšanu latviešu valodā, stiprinot nacionālo kultūrtelpu, kritisko domāšanu un sabiedrības saliedētību. Projektu ir izvērtējusi

neatkarīga ekspertu komisija, tā īstenošanu uzrauga fonda koordinatori, pirmais atskaites posms ir apstiprināts, apliecinot satura atbilstību žurnālistikas standartiem.

[4] Sūdzības iesniedzējs norāda, ka Raidījumā iespējams pārkāpts godprātības princips, publiski paužot nepārbaudītus un vispārinošus apgalvojumus, kā arī faktu un viedokļa nošķirums, skaidri nenorādot, kas ir personīgais viedoklis, un kas fakti.

Sūdzības iesniedzējs informē, ka ir saņēmusi skaidrojumu no Raidījuma veidotājiem. Tie paskaidrojuši ka Raidījumam ir tiešraides formāts, tāpēc viņi neuzņemas atbildību par viesu izskanējušajiem izteikumiem. Tomēr Sūdzības iesniedzējs norāda, ka izteikuma atstāšana ieraksta versijā arī ir godprātības principa pārkāpums.

[5] Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību izvērtēt Raidījumā "Krustpunktā" izskanējušo apgalvojumu atbilstību profesionālās žurnālistikas ētikas principiem un sniegt atzinumu par to, vai šāda publiska kritika bez faktu pamatojuma un bez līdzsvara ievērošanas ir uzskatāma par ētisku mediju praksi. ņemot vērā, ka izteikuma autore ir Biedrības biedra pārstāve, taču savstarpējas profesionālas saziņas celā situācija netika atrisināta Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību izvērtēt minēto gadījumu no mediju ētikas principu ievērošanas aspekta.

[6] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam un Biedra pārstāvei, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[7] Atbildes vēstulē Medijs paskaidro, ka LSM nevar atbildēt par trešās personas izteikumiem. Lai gan Medijs uzņemas redakcionālo atbildību par Raidījumu, tas nevarēja kontrolēt un/vai ietekmēt trešās personas izteikumus Raidījuma studijā, kas pārraidīti tiešraidē. Izteikumus, kurus Sūdzības iesniedzējs uzskata par nepatiesām ziņām un pieprasa precizēt, Raidījumā izplatīja nevis LSM vai LSM darbinieki – Raidījuma vadītājs un/vai žurnālists, bet gan Raidījuma viesis. Tā kā Raidījuma formāts ir diskusiju raidījums par sabiedrībā aktuālām tēmām, nevis ziņu raidījums, un tā kā izteikumus, kurus iesniedzēji pieprasa precizēt, puda nevis Raidījuma vadītājs vai žurnālists, bet gan persona, kas Raidījumā piedalījās dalībnieka (viesa) statusā, tad Medija ieskatā viņas Raidījuma laikā paustais izteikums būtu jāvērtē kā viņas subjektīvais viedoklis, nevis ziņas.

Medijs skaidro, ka saskaņā ar pastāvošo tiesu praksi viedoklis atspoguļo personas subjektīvu vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai kādu notikumu, un tas nevar būt ne paties, ne nepaties. "Viedoklis ir noteiktas personas vai personu grupas subjektīvs vērtējums, uzskats, izteikums, kas var veidoties kā no patiesiem faktiem, tā kļūdainām ziņām, nepatiesas informācijas vai arī abējādi. Ja ziņām jābūt patiesām, pretējā gadījumā katram ir tiesības prasīt to atsaukšanu, tad tādu prasību nevar attiecināt uz publiskotu viedokli" (LR Augstākās tiesas Senāta 2002. gada 13.februāra spriedums lietā Nr.SKC-102 L.Strujēvičs pret a/s "Diena" un Aivaru Ozoliņu).

Ņemot vērā iepriekšminēto, LSM ieskatā iesniedzējiem ar pretenzijām par Raidījumā paustajiem izteikumiem būtu jāvēršas pie to autoros – Biedra pārstāves, par ko arī LSM jau informējis Sūdzības iesniedzēju

[8] Vēstulē Biedrībai Biedra pārstāve skaidro, kā iepazinusies ar medija «Rēzeknes Panorāma» krievu un latviešu valodas versijām.

2024. gadā viņa mediju projekta ietvaros kā mentore pieaicināta vairāku Latgales mediju izvērtēšanai, apmācību un atbalsta programmas izveidei, tāpēc pus gadu regulāri lasījusi piecas citas Latgales avīzes. Lai salīdzinātu informāciju, neregulāri sekojusi līdzī arī citu Latgales mediju saturam: «Milion», radio «Alise» un arī «Rēzeknes Panorama» (kas tobrīd iznāca tikai krievu valodā).

Savukārt 2025. gada oktobrī viņas rīcībā nonākuši četri «Rēzeknes Panorāmas» izdevumi latviešu valodā, kas bija iznākuši, saņemot Mediju Atbalsta fonda finansējumu. Salīdzinot abu – krievu (arī portālā lasāmo) un latviešu valodā iznākošo izdevumu saturu, viņai radies viedoklis, ko paudusi raidījumā «Krustpunkti». Savu viedokli Biedra pārstāve skaidro sekojoši: krievu valodā iznākošais medijs strādāja profesionāli, katrā ziņā – vairumā gadījuma tas bija žurnālistu radīts oriģinālsaturs. Savukārt izdevumos latviešu valodā, ar kuriem viņai izdevies iepazīties, absolūts vairums materiālu tāds nav bijis. Pārsvārā tie bijuši sabiedrisko attiecību materiālu pārpublicējumi un vairākus no šiem materiāliem kā pašvaldības informāciju arī bija parakstījuši domes speciālisti. Īpaši pārsteidza, un joprojām šķiet nepieņemami, ka šie materiāli bija iezīmēti ar MAF publicitātes zīmi.

Biedra pārstāve piebilst, ka nevar spriest par medija saturu latviešu valodā, kas tapis pēc 2025. gada oktobra, jo bija iepazinusies tikai ar atsevišķiem avīzes numuriem. Viņa pieļauj iespēju, ka medijam ir radusies iespēja radīt kvalitatīvu oriģinālsaturu arī latviešu valodā. Tāpat Biedra pārstāve uzskata, ka "Rēzeknes Panorāma" radītais saturs krievu valodā ir stratēģiski nozīmīgs neatkarīgai un demokrātiskai Latvijas valstij lojālas sabiedrības noturības stiprināšanai un ka būtu atbalstāma šī medija darbība, tai skaitā daļējai un, iespējams, pakāpeniskai pārejai uz visa oriģinālsatura veidošanu latviešu valodā.

[9] Biedrības valde Sūdzību, Medija un Biedra pārstāves atbildes nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[10] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu. Biedrības Ētikas padome Sižetu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[11] Ētikas padome secina, ka šajā gadījumā Sūdzība ir par Biedra pārstāves izteiktu viedokli tiešraides laikā, kas nav ticis pamatots ar faktiem. Ētikas padome uzskata, ka kritikai ir jābūt pamatotai, un situācijās, kad tā netiek pamatota, ir vēlams uzsvērt, ka paustais ir tikai personisks viedoklis. Tomēr pat tad, ja tas netiek darīts, tas šādus subjektīvus pārmējumus automātiski nepadara par ziņām vai faktiem. Arī Raidījuma vadītāji uztvēruši Biedra pārstāves izteikumu kā viedokli. Lai arī ir situācijas, kad raidījumu vadītājiem ir nepieciešams lūgt precizēt, vai izteikums ir viedoklis vai fakts, lūgt sniegt viedoklim pamatojumu, apšaubīt izteikumus, praksē, īpaši diskusijās ar daudz dalībniekiem tas iespējams tikai ierobežotā apjomā. Pretējā gadījumā tas kavētu sasniegt raidījuma mērķi – daudzpusīgu skatpunktu atklāšanu par dažādiem aplūkojamās tēmas aspektiem.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā NAV konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam, Medijam un Biedra pārstāvei.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.